

Eesti Vähiliidu 2013 aasta tegevusaruanne

Vähiregistri andmetel elab Eestis ligikaudu 45 000 vähipatsienti (seisuga 2008) igal aastal tuleb juurde umbes 7122 esmajuhtu ja sureb ca 3600 haiget. Viimase kümne aastaga on uute vähijuhtumite arv kasvanud viiendiku võrra. Oma leviulatuse tõttu on vähk globaalne probleem, samas on vähki suremus vähenenud – vähemalt pooltel vähihaigetel on šanss terveneda, kui haigus avastatakse varases staadiumis. Spetsialistide hinnangul on ligikaudu kolmandikku kõigist vähijuhtudest võimalik profülaktikaga vältida ja sõeluuringutega varakult avastatud vähki ka tervistavalt ravida.

Sellest lähtuvalt keskendub Eesti Vähiliit oma töös ennetustegevusele, tervislike eluviiside populariseerimisele ja haiguste varajasele avastamisele. Väga olulisel kohal on vähihaigete elukvaliteedi parandamine ja vähktõvega seotud sotsiaalsete probleemide lahendamine.

Eesti Vähiliidu struktuur

Eesti Vähiliidu **president**: prof. **dr. med. Väino Rätsep**

Nõukogu esimees: **dr. Vahur Valvere**, SA PERH Onkoloogia- ja hematoloogiakliiniku juhataja

Nõukogu liikmed:

dr. Kaiu Suija SA Vähihaigete Toetusravi juhataja ja Lõuna-Eesti Vähiühingu juhatuse esinaine

Valve Kirsipuu SA Vähihaigete Toetusravi nõukogu esimees,

Daisy Tauk vandeadvokaat

Kadi Lambot ettevõtja

Luule Agu, Põhja-Eesti Vähihaigete Ühendus

Juhatuse esimees: Maie Egipt

Eesti Vähiliidu allorganisatsioonid ja liikmed

Eesti Vähiliit on katusorganisatsioon Eesti mittetulundusühingutele, mis tegelevad vähktõve probleemidega. Vähiliitu kuulub 15 allorganisatsiooni, nende hulgas 12 patsientide ühendust ning ühtekokku 1855 liiget.

Eesti Vähiliidu liikmesorganisatsioonid

Eesti Onkoloogide Selts, Eesti Onkoloogiaõdede Ühing, Vähihaigete Laste Vanemate Liit, Põhja-Eesti Vähihaigete Ühendus, Lõuna-Eesti Vähiühing, Tehisuurisega Haigete Ühing ESTILCO, Pärnumaa Vähiühing, Järvamaa Vähihaigete Ühing, Viljandimaa Vähihaigete Tugirühm, Lääne-Virumaa Vähihaigete Ühendus, Tallinna Kohanemiskeskus Danko, Läänemaa Vähiühing, Rinnavähihaigete Selts, Vähiühing KAEV, Saaremaa Vähiühing.

VÄHILIIDU OLULISEMAD TEGEVUSED 2013 AASTAL

I Rahvusvaheline emakakaelavähi ennetamise kampaania „Kingi endale kindlustunne“

Projekti sihtrühm emakakaelavähi varajasel avastamisel oli 30-55 aastased naised.

2013. aastal kutsuti uuringule 50 484 naist sünniaastatega 1958, 1963, 1968, 1973, 1978, 1983. Uuringutel osales 49% kutsututest.

Ennetuskampaania eesmärgiks oli teavitada naisi ja meditsiinitöotajaid emakakaelavähist, selle tekkepõhjustest, PAP skriiningu vajalikkusest ja papilloomiviiruse vastasest vaksineerimise võimalustest, et suureneks kutse saanud **naiste** skriininguga hõlmatus.

Teavitustegevuste eesmärgiks oli suurendada kutse saanud **naiste uuringutele tulemise emakakaelavähi sõeluuringus 55%-ni.**

Osale
emakakaelavähi
sõeluuringus!

EMAKAKAELAVÄHK ON ENNETATAV

Lisainfot saad www.haigekassa.ee/ennetus või telefonil 16363

Aastal 2013 kutsutakse uuringule
**1958, 1963, 1968,
1973, 1978 ja 1983 a**
sündinud ravikindlustatud naised

Logos: Eesti Haigekassa, Eesti Naiste Tervise Keskus

Ootame
ravikindlustatud
naisi, kes on
sündinud

1953
1954
1955
1957
1959
1961
1963

**RINNAVÄHI TASUTA
SÕELUURINGULE.**

VARAKULT AVASTATUD RINNAVÄHK ON RAVITAV!

Lisainfo
www.haigekassa.ee/ennetus
või telefonil 16363

Logos: Eesti Haigekassa, Eesti Naiste Tervise Keskus

II Rinnavähi varajane avastamine ja sõeluuringute propageerimine avalikkuse hulgas „Kingi endale kindlustunne“

Rinnavähi mammograafilisele sõeluuringule kutsuti 2013. aastal 59 899 ravikindlustatud 50-60 aastast naist, kellele ei olnud eelneval aastal mammograafilist uuringut tehtud. Kutsed saadeti 1953, 1954, 1955, 1957, 1959, 1961 ja 1963 aastal sündinud ravikindlustatud naistele. Uuringutel osales 53% kutsututest.

Teavitustegevuste eesmärgiks oli suurendada kutse saanud **naiste uuringutele tulemise protsenti rinnavähi sõeluuringus 70%-ni.**

Rinnavähi varajase avastamise projekti toetasid ka teavituskampaaniad **Teksades rinnavähi vastu** (maikuu) ja **Rinna tervise päev** (15. oktoober).

Muud kampaaniad

Oluliseks peame iga aasta maikuus liituda kampaaniatega **Euromelanoma**, melanoomi ja nahavähi ennetamiseks ja varaseks avastamiseks ning ülemaailmse **Tubakavabapäevaga**, kuna suitsetamine on oluline riskitegur vähihaiguse tekkimisel. Samuti oleme juba mitmel aastal osalenud koostöös Avon Eestiga **SEB Maijooksul**, et kutsuda inimesi üles järgima tervislikke eluviise. Liikumine ja tervislik toit vähendavad oluliselt vähiriski.

III Eesti Vähiliidu uus projekt 2013/2014



REGIONAALMINISTRI
VALITSEMISALA



KÜSK Kodanikuühiskonna
Sihtkapital

KODANIKUÜHISKONNA TOETUSEKS

“Eesti Vähiliidu strateegia loomine ja organisatsioonilise efektiivsuse tõstmine läbi liikmete võimekuse arendamise”

Kodanikuühiskonna Sihtkapital ja Regionaalministri valitsemisala rahastamisel alustasime projektiga, mille eesmärk oli Eesti Vähiliidu strateegia loomine ja organisatsioonilise efektiivsuse tõstmine läbi liikmete võimekuse arendamise’.

Samuti panustasime nii Vähiliidu töötajate kui liikmesorganisatsioonide võtmeisikute kompetentside ja oskuse arendamisse ning kaasasime neid aktiivsemalt organisatsiooni pikaajaliste plaanide loomisesse ja elluviimisesse. Projekti sihtgrupiks olid eeskätt Vähiliidu töötajad, liikmesorganisatsioonide juhid ja võtmeisikud, organisatsiooni vabatahtlikud ning liikmesliitude lihtliikmed. Projekti keskseteks tegevusteks olid koolituste läbiviimine ja organisatsiooni pikaajalise strateegia loomine.

IV Konverentsi vähipatsientidele „Tervis kui vaimne ülesanne“

Tervis kui vaimne ülesanne
9. veebruar 2013
KONVERENTS VÄHIPATSIENTIDELE JA NENDE LÄHEDASTELE
Tartu Ülikooli Raamatukogu konverentsikeskus

9.30 Registreerimine, hommikukohv

10.00 Väike ergutusvõimlemine

10.15 Dr Vahur Valvere, Eesti Vähiliit – Avasõnad, Vähi diagnostika ja ravi Eestis – ootused ja võimalused

10.45 Anne Vesikimeister, Eesti Patsientide Esindusühing – Euroopa patsiendiliikumine ja parimad praktikad

11.30 Dr Kaiu Suija, Lõuna – Eesti Vähiühingu juht, TÜK – Elujõudu saadakse üksteiselt. Lõuna-Eesti vähiühing - 20 aastat kogemusi

12.15 Lilli Cross, Linnamõisa Perearstikeskus, RN, MSc – Vähihaigete lähedaste vajadused

13.00 – 14.00 Lõuna Väike ergutusvõimlemine

14.00 Naatan Haamer, TÜ Kliinikum – Kohanemine haigusega, olulised vestlused

14.40 Minu lugu – vähipatsiendi lugu

15.00 Ester Väljaots, OÜ EGO-Koolitus – Lähedus- ja seksuaalsuhted haiguse perioodil

15.30 Väike ergutusvõimlemine

15.45 Kaia-Kaire Hunt, MTÜ Tarve Maailm – Tervis meie sisemise jõu ja täiendmeditsiini abil

16.25 Gerli Paat-Ahl, Praxis – Ülevaade vähipatsientide eluvaliteedi uuringust

16.50 Piret Päär – Lugude tervendav jõud

17.20 – 18.00 Diskussioon, küsimused-vastused, suupisted

Projekt rahastab
regionaalministri valitsemisala
ja Kodanikuühiskonna Sihtkapital

REGIONAALMINISTRI
VALITSEMISALA

KÜSK Kodanikuühiskonna
Sihtkapital

KODANIKUÜHISKONNA TOETUSEKS

Registreerida saab koduheltel www.cancer.ee/teaduskonverentsid või helistades 631 1730

9. veebruaril korraldasime Kodanikuühiskonna Sihtkapital ja Regionaalministri valitsemisala rahastamisel esmakordselt Eestis **konverentsi vähipatsientidele** Tartus, Tartu Ülikooli Raamatukogu konverentsikeskuses.

Konverentsi sihtrühmaks olid vähipatsiendid ja nende lähedased ning konverentsil käsitletavate teemadega soovisime pakkuda tuge eelkõige haigusega kaasnevatele psühhosotsiaalsetele probleemidele. Konverentsi programmi koostamisel lähtusime probleemidest, millega vähipatsiendid kõige sagedamini vähiliidu poole pöörduvad. Osalejaid oli 150 ja tagasisidest selgus, et sarnast konverentsi ootab sihtrühm ka tulevikus.

<http://cancer.ee/teaduskonverentsid/>

V Tervise – ja koolituslaager patsientidele 02. - 04. augustil Jänedal

Patsientide tervise- ja koolituslaager toimus sel aastal juba **üheksandat korda**.

Uuendusena toimusid sel aastal koolitused nn **raamatukogu meetodil**, kus osalejad roteerusid väikeste gruppides erinevate lektorite töötubadesse.

Käsitletud teemad:

patsientide õigused, sisemise vaimse jõu motiveerimine, vaimne tervis, füsioteraapia, loovteraapiate mõju tervisele, tervislik võimlemine ja hingamine, koos harjutuste vajalikkuse põhjendustega.

Teemad valisime patsientidelt saadud tagasiside alusel. Samuti arutasid ja andsid töögrupid nendel päevadel sisendit vähiliidu strateegia loomiseks.

Ettekannetega saab tutvuda siit <http://cancer.ee/info-vahist/ettekanded/>

VI Heategevuskontserdi „Unistused elavad“ 24. oktoober

Ka sel aastal korraldasime traditsioonile heategevuskontserdi koostöös Arne Saluveeri ja Otsakooliga. Kontsert toimus Tallinnas Jaani Kirikus täissaalile. Unustamatuid lugusid maailmakuulsatest muusikalidest esitasid:

Nele-Liis Vaiksoo, Oliver Kuusik, Annika Lumi, Uku Suviste, Rosanna Lints, Norman Salumäe ja Otsa Kooli sümfooniaorkester, dirigent Kaspar Mänd.

Muusikalid, millest lugusid esitati olid Jesus Christ Superstar, Hüljatud, Ooperifantoom, Evita ja Cats.

Kontserdi tulud läksid vähipatsientide nõustamiskeskuse loomiseks.



VII Uuring

Koostöös Praxise Poliituuringute Keskusega valmis Eestis esmakordselt uuring **vähipatsientide elukvaliteeti mõjutavatest teguritest, mis annab ülevaate vähidiagnoosi saanud inimeste hinnangutest enda elukvaliteedile**. Uuringut esitleti **29. oktoobri ümarlaul** Sokos Hotel Viru konverentsikeskuses, kus osalesid meile olulised koostööpartnerid ja vähipatsientide ühingute esindajad ning lisaks uuringu tulemuste tutvustamisele püüti üheskoos leida ka erinevaid lahendusi vähihaigete olukorra parendamiseks riigi, rahastaja, teenuse osutaja ja patsiendi eestkosteorganisatsioonide seisukohast. Ümarlause tulemusi kasutati vähiliidu strateegia koostamisel. Uuringu tulemuste ja ümarlause aruteluga saab tutvuda siit <http://cancer.ee/info-vahist/ettekanded/>

**VIII Rahvusvahelise vähinädala teaduskonverents
koostöös Taastusarstide Seltsiga „Onkoloogilise haige
taastusravi“ TÕ Raamatukogus 6. - 7. septembril 2013**



Vähinädala **pühendasime sel aastal vähipatsientide taastusravile ning koostöös Taastusarstide Seltsiga korraldasime** vastava teemalise konverentsi.

Konverentsile eelnes pressikonverents Tallinnas 5. septembril.

Konverentsi eesmärgiks oli:

- teadvustada vähihaige vajadust taastusravi järele
- positsioneerida taastusravi koht onkoloogilises ravis; selgitada vähihaige toetusravi, palliatiivse ravi ja taastusravi sisu ning tähendust onkoloogilise haige käsitlemisel
- soodustada ühtse taastus- ja toetusravisüsteemi kujundamist
- anda ülevaade onkoloogilise haige taastusravi näidustustest, vähihaige seisunditest, mis mõjutavad taastusravimeetmete valikut ja taktikat
- anda praktilisi juhiseid vähihaige spetsiifiliste funktsionaalsete vajaduste käsitlemisel

Konverentsi sihtgrupp oli: vähipatsiendid, onkoloogid, taastusravi arstid ja õed, füsioterapeudid ja perearstid. Osalejaid oli 200. Tagasisidest selgus, et konverentsil osalejad pidasid väga oluliseks, et konverents andis ülevaate Eesti taastusravi ja rehabilitatsiooni teenustest ja riiklikust korraldusest.

IX Koostöö Swedbank Annetuskeskkonnaga „Ma armastan aidata“



Annetuskeskkond „**Ma armastan aidata**“ ühendab erinevaid heategevuslikke organisatsioone, kes aitavad edendada Eesti elu erinevates valdkondades. Eesti Vähiliit on olnud oma projektidega keskkonnas juba 5. aastat.

2013. aastal oli vähiliit keskkonnas projektiga "**Aita kaasa rinnavähi ennetustegevusele!**"

Täname väga annetuskeskkonda ja kõiki annetajaid, kes on pidanud oluliseks vähiennetust toetada!

Projektiga saab lähemalt tutvuda siit:

<https://www.swedbank.ee/about/support/donate/projects>

Igapäevane tegevus

Tervise Arengu Instituudi rahastamisel töötasid edukalt Eesti Vähiliidu nõuandetelefon ning koduleht, millelt saab informatsiooni vähihaigusega seonduva kohta.

Nõuandetelefon 800 2233 on vajalik abi saamise võimalus. Nõuandetelefoni toetab meie **koduleht www.cancer.ee**, mida pidevalt täiendame. Kodulehelt on võimalik esitada küsimusi vähiliidu meditsiininõunikule ja pääseb foorumisse, mis on väga oluline suhtluskoht meie sihtrühmale <http://www.kaev.ee/phpBB3/index.php>

Jätakuvalt konsulteerib rinnavähipatsiente ja vahendab rinnaproteese mammoloog dr Astrid Järvet.

Koostöö rahvusvaheliste organisatsioonidega

Eesti Vähiliit kuulub 1993. aastast rahvusvahelisse vähivastasusse liitu (Union for International Cancer Control), 2006. aastast Euroopa emakakaelavähi liitu (European Cervical Cancer Association) ning Euroopa vähipatsientide koalitsiooni (European Cancer Patient Coalition). Vähiliit teeb tihedat koostööd ka Euroopa rinnavähikoalitsiooni – Europa Donnaga, mille Eesti foorum kuulub alates 1999. aastast vähiliidu koosseisu. Alates 2003. aastast teeb vähiliit koostööd Ameerika rinnavähikoalitsiooniga, liidul on head sidemed Soome, Rootsi, USA jt maade vähiliitudega.

Toetav koostöö Eestis

Eesti Vähiliit teeb aktiivset koostööd Sotsiaalministeeriumi, Eesti Haigekassa, Tervise Arengu Instituudi, Põhja-Eesti Regionaalhaigla onkoloogia- ja hematoloogiakliinikuga, Tartu Ülikooli Kliinikumi hematoloogia-onkoloogia kliinik ning Ida-Tallinna Keskhaigla ja androloogiakeskuse arstidega, samuti Tallinna sotsiaal- ja tervishoiuameti, Eesti Puuetega Inimeste Koja, EMSLI-i, Kodanikuühiskonna Sihtkapitali, Swedbank annetuskeskond, eraisikud jpt partneritega.

Maie Egipt
juhatuse esimees
Eesti Vähiliit